

BEWONERSONDERZOEK TOERISME – BRASSCHAAT

2024

Auteur: Toerisme Vlaanderen (december 2024)

1 INLEIDING

Sinds 2017 voert Toerisme Vlaanderen in samenwerking met geïnteresseerde steden en gemeenten op regelmatige basis bewonersonderzoeken uit. Deze studies peilen naar de houding van de inwoners van toeristische steden en regio's tegenover toerisme en de bezoekers van hun stad of dorp, de factoren die deze houding mee beïnvloeden en de positieve en negatieve impact die ervaren wordt. Meer informatie over bewonersonderzoeken kan gevonden worden op <https://toerismevlaanderen.be/nl/cijfers/onderzoek/bewonersonderzoeken>.

Dit rapport bevat de resultaten van een online onderzoek bij bewoners van 18 jaar en ouder van Brasschaat. Het onderzoek is gebaseerd op een online bevraging die werd uitgestuurd via de gemeentelijke communicatiekanalen. De studie vond plaats tussen 11-09-2024 en 30-11-2024. In totaal werden er 426 (gedeeltelijke) antwoorden verzameld. Om de representativiteit van het onderzoek te garanderen werden de antwoorden gewogen naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. In dit rapport zijn de cijfers omtrent woonplaats, geslacht en opleidingsniveau nog ongewogen, alle andere cijfers zijn gebaseerd op de gewogen resultaten.

2 KENMERKEN VAN DE STEEKPROEF

Allereerst werd respondenten om hun woonplaats en leeftijd gevraagd, zodat inwoners die niet binnen de onderzoekspopulatie vielen geen vervolgvragen gepresenteerd kregen. Onderstaande tabel geeft informatie over de specifieke woonplaats van de respondenten. Voor respondenten die aangaven niet in de gemeente of stad te wonen, stopte de enquête.

Tabel 1: Woonplaats (n = 420)

Woonplaats	Aantal	Percentage
Bethanië	48	11,4%
Centrum	92	21,9%
Driehoek	88	21,0%
Kaart	80	19,0%
Maria-ter-Heide	45	10,7%
Mariaburg	34	8,1%
Vriesdonk	15	3,6%
Ik woon niet in Brasschaat	18	4,3%

Uit volgende tabel kan de leeftijdsdistributie afgeleid worden. Respondenten die aangaven minder dan 18 jaar te zijn, kregen geen vervolgvragen meer.

Tabel 2: Leeftijd (n = 426)

Leeftijd	Aantal	Percentage
Jonger dan 18 jaar	4	0,9%
18 tot 30 jaar	19	4,5%
30 tot 50 jaar	134	31,5%
50 tot 65 jaar	124	29,1%
65 en ouder	145	34,0%

57,2% van de bevroagden was vrouw en 60,8% had een diploma hoger onderwijs (niet-universitair hoger onderwijs, of universiteit). Respondenten woonden gemiddeld reeds 35,8 jaar in de gemeente. De volgende tabel weerspiegelt de tewerkstellingssituatie van de respondenten.

Tabel 3: Tewerkstelling (n = 395)

Tewerkstelling	Percentage
In loondienst	34,4%
In loondienst, met tijdelijke werkloosheid	0,1%
Zelfstandige	4,8%
Werkzoekend	3,4%
Huisvrouw, huisman	5,0%
Gepensioneerd	42,1%
Student	2,7%

Andere	7,5%
--------	------

Onderstaande tabel geeft weer hoeveel procent van de ondervraagden zelf werkzaam is in de toeristische sector. Hiermee bedoelen we elke activiteit die (deels) ten dienste staat van toeristen, bijvoorbeeld logies, restaurants en cafés, toeristisch vervoer, souvenirs, gidsen, musea, culturele sector, toeristische attracties, etc.

Tabel 4: Werkzaam in toerisme (n = 389)

Werkzaam in toerisme	Percentage
Ja, in Brasschaat	9,3%
Ja, maar niet in Brasschaat	1,4%
Nee, ik werk niet in de toeristische sector	89,3%

Tenslotte wordt er bij de profilering van de respondenten nog gekeken naar het eigen reisgedrag, aangezien er vaak een positief verband is tussen vaker zelf op reis gaan en het steunen van toerisme in de eigen streek. De tabel bevat cijfers over het aantal reizen in binnen-of buitenland (met minstens één overnachting) in een normaal jaar.

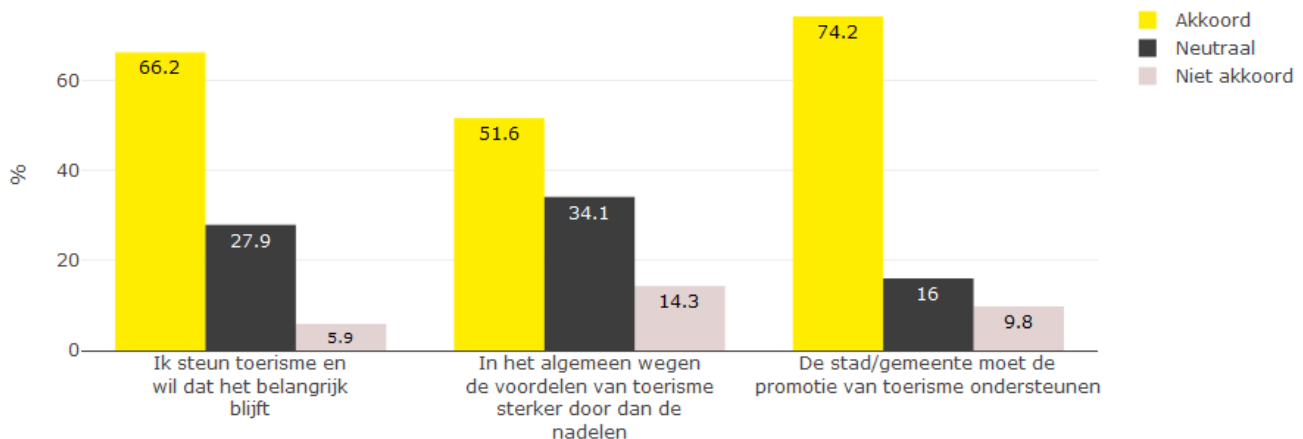
Tabel 5: Zelf reizen (n = 394)

Zelf op reis (met minstens 1 overnachting)	Percentage
Nooit	11,0%
Minder dan 1x per jaar	5,5%
1x per jaar	10,1%
2x per jaar	32,5%
3x per jaar of meer	40,9%

3 RESULTATEN

3.1 Steun aan toerisme

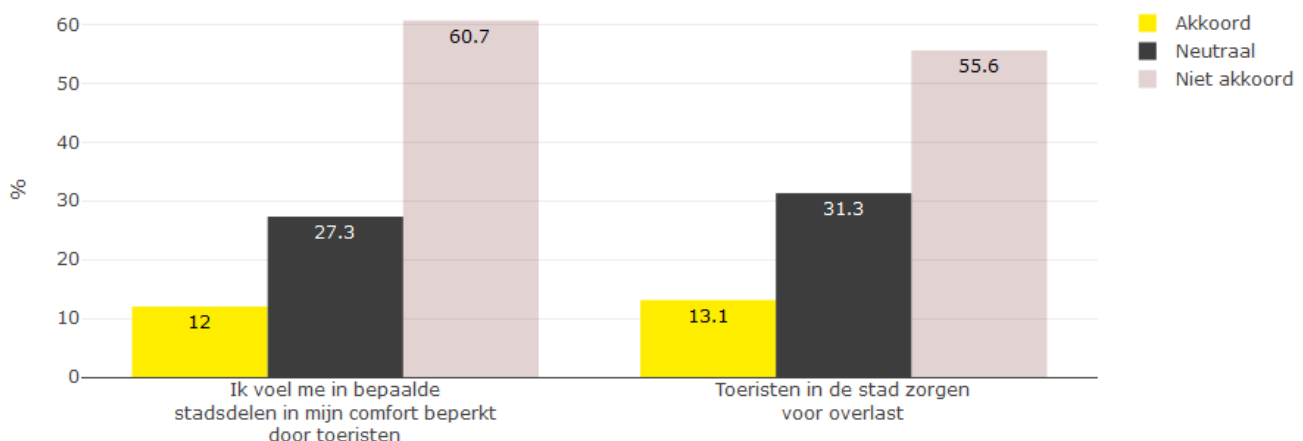
Een eerste belangrijke indicatie van de perceptie van lokale inwoners ten opzichte van toerisme in de stad/gemeente, is het percentage van de bevolking dat toerisme steunt. In het meest recente onderzoek steunt 66,2% van de inwoners toerisme, terwijl 51,6% van mening is dat de voordelen van toerisme sterker doorwegen dan de nadelen. Hoewel deze cijfers niet zo hoog lijken, geeft 74,2% aan dat de stad/gemeente de promotie van toerisme moet ondersteunen, wat er mogelijk op wijst dat de inwoners voornamelijk groeipotentieel zien.

Figuur 1: Steun voor toerisme (n = 335)

3.2 Impact van toerisme

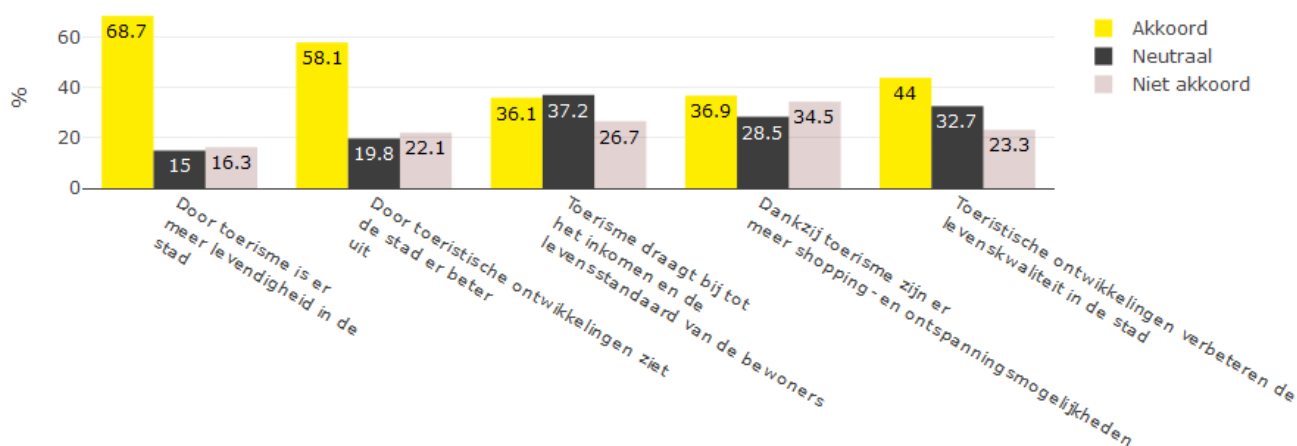
Toerisme kan zowel positieve als negatieve impact genereren voor de lokale inwoners. Slechts 13,1% is van mening dat toerisme soms voor **overlast** zorgt, terwijl 12% zich af en toe in comfort beperkt voelt omwille van toerisme, waarbij dit vooral een tijdelijk en plaatselijk probleem is en geen continue bezorgdheid.

Figuur 2: Overlast (n = 314)

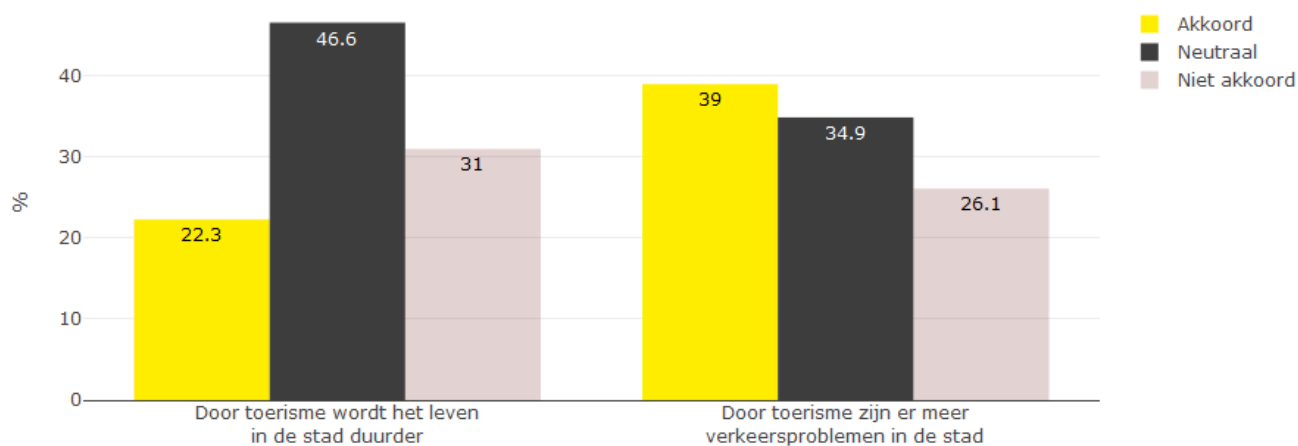
Indien respondenten aangaven zich soms in hun comfort beperkt te voelen, werd specifiek gevraagd naar de reden hiervoor. De meeste opmerkingen die gegeven werden gingen over verkeers- en parkeerhinder gerelateerd aan specifieke evenementen, meer bepaald wielervedstrijden en evenementen zoals 'Winter on Wheels' en 'The Day Before Tomorrow'. De Ploegsebaan nabij het vliegveld en het verkeer rond Perron Noord werden specifiek genoemd als onveilige wegen. Ook fietsers zorgen soms voor overlast en een beperking van het lokale comfort. Hierbij wordt dan gewezen op speedpedelecs.

Belangrijke mogelijke **positieve effecten** van toerisme zijn de bijdrage aan de levenskwaliteit en levensstandaard, de verbetering van aanwezige shopping- en ontspanningsmogelijkheden die zowel de bezoeker als de lokale inwoner ten goede komt en de aandacht, alsmede inkomsten, die toerisme kan geven aan het onderhoud en restauratie van gebouwen, pleinen, parken en dergelijke. Het meest positieve effect, gepercipieerd door 68,7% van de inwoners, is de stelling: "Door toerisme is er meer levendigheid in de stad".

Figuur 3: Positieve effecten (n = 317)

Belangrijke mogelijke **negatieve effecten** van toerisme kunnen gaan over prijsinflatie in bijvoorbeeld de horeca, maar eventueel ook op de huizenmarkt, alsook een toename in verkeers- en parkeerproblemen. Het meest negatieve effect, gepercipieerd door 39% van de inwoners, is de stelling: "Door toerisme zijn er meer verkeersproblemen in de stad".

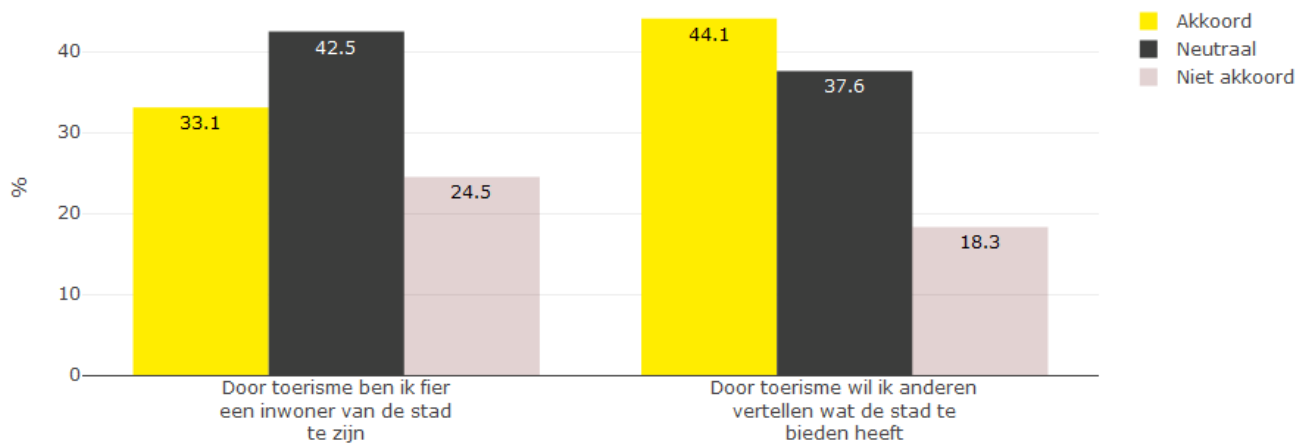
Figuur 4: Negatieve effecten (n = 317 en n = 314)

Er werd eveneens de mogelijkheid geboden om via een open antwoord bijkomende informatie te geven over de gepercipieerde voor- en/of nadelen van toerisme in Brasschaat. Als voordelen werd voornamelijk de economische stimulans voor horeca en handel genoemd. Respondenten zien eveneens een mogelijkheid voor opwaardering van het civiele en militaire erfgoed onder impuls van toerisme. Als nadelen spelen vooral een verhoging van het achtergelaten afval (in de bossen en de mobilhomeparking) en een grotere drukte in de bossen. Ook de druk op parkeergelegenheid in het centrum wordt enkele keren benoemd. Bijkomend storen sommigen zich aan wielertoerisme en voornamelijk wielervedstrijden die straten ontoegankelijk maken voor lokale inwoners.

3.3 Drivers van steun aan toerisme

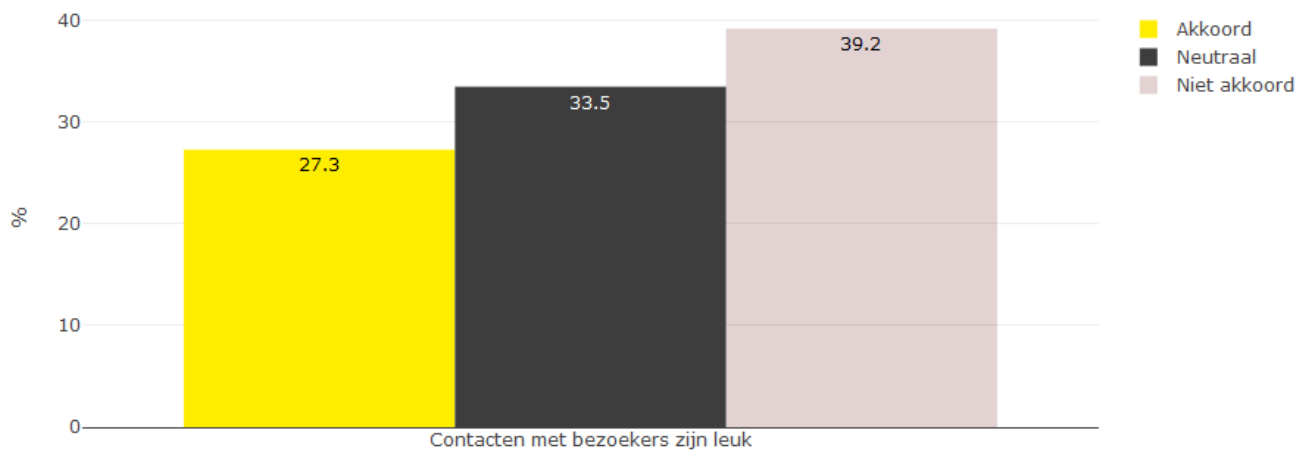
Steun voor toerisme kan enerzijds gedreven worden door de balans tussen positieve en negatieve effecten. Anderzijds kunnen ook meer onderliggende sociale en psychologische factoren meespelen. Allereerst wordt vaak vermoed dat direct economisch voordeel mee zal bepalen of bepaalde ontwikkelingen gesteund worden. Het is dan ook belangrijk om in rekening te brengen hoeveel procent van de respondenten rechtstreeks **economisch voordeel** haalt uit toerisme. In totaal geven 15 personen, oftewel 3,9% van het totaal, aan een gezinsinkomen te hebben dat (deels) gelinkt is aan toerisme.

Ook **fierheid** op de eigen stad, deels door de belangstelling van binnen- en buitenlandse bezoekers, kan mee bepalend zijn. Uit dit onderzoek blijkt dat 33,1% van de inwoners trots is op de stad, mede door het effect van toerisme, terwijl 44,1% hierdoor ook anderen wil vertellen over de stad en daardoor een ambassadeursrol opneemt.

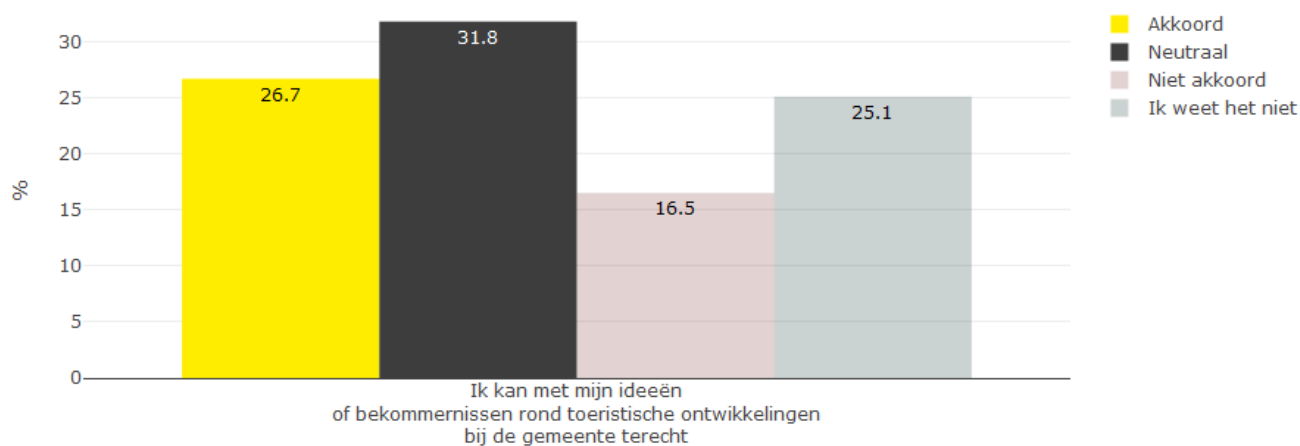
Figuur 5: Fierheid (n = 371)

Daarnaast kan toerisme een bron zijn van **sociale empowerment**. Zo vindt 27,3% van de ondervraagden dat ze als inwoner contact hebben met bezoekers en deze contacten leuk zijn.

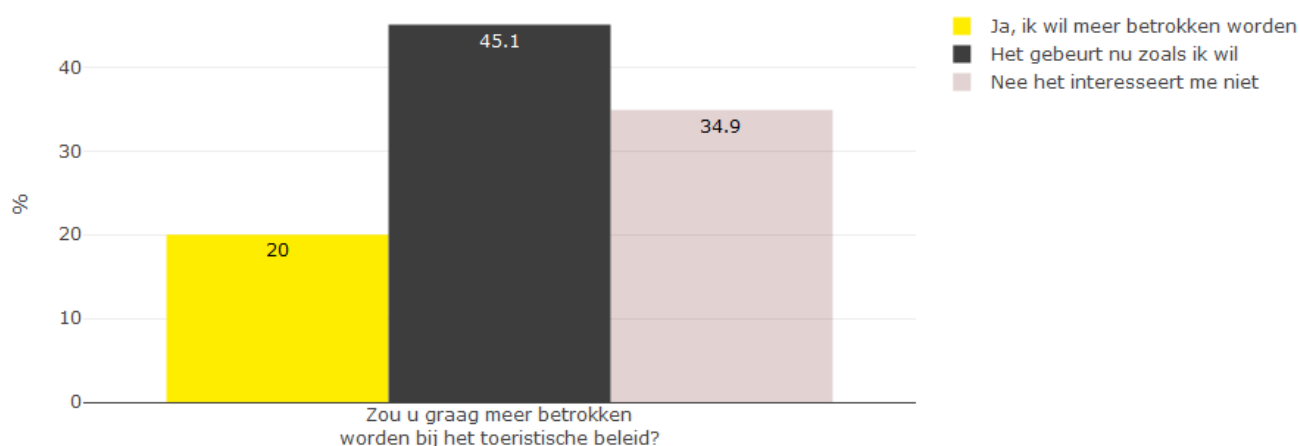
Figuur 6: Sociale empowerment (n = 371)

Tenslotte is het belangrijk om inwoners te mogelijkheid te geven betrokken te worden bij het beleid (indien gewenst) als onderdeel van **politieke empowerment**. 26,7% van de inwoners vinden dat ze met hun ideeën of bekommernissen rond toeristische ontwikkelingen terecht kunnen bij de stad. Belangrijk is echter ook op te merken dat 25,1% hierover geen mening heeft, mogelijk door een gebrek aan bezorgheden.

Figuur 7: Politieke empowerment (n = 357)

Dit uit zich eveneens in de cijfers aangaande de inwoners die meer betrokken willen worden bij het beleid. Door 45,1% wordt de huidige situatie geprefereerd, terwijl 34,9% geen interesse heeft om meer betrokken te worden.

Figuur 8: Gewenste betrokkenheid (n = 357)

3.4 Bijkomende vragen aangaande toeristisch potentieel

Bijkomend werden nog enkele vragen gesteld aangaande het toeristisch potentieel van de gemeente en de troeven/bezienswaardigheden die bewoners het meest linken aan de identiteit van de streek. Hieruit blijkt fietsen en wandelen (27,9%) bovenaan te staan, gevolgd door de lokale fauna en flora (25,5%) en de evenementen en feesten (16,2%).

Tabel 6: Voornaamste troeven/bezienswaardigheden (n = 306)

Kenmerken	Percentage
Evenementen en feesten	16,2%
Fauna en flora	25,5%

Fietsen en wandelen	27,9%
Shoppen	7,1%
Erfgoed	13,2%
Streekproducten	8,5%
Andere	1,6%

Een bijkomende vraag peilde naar de drie favoriete dingen in Brasschaat die respondenten zouden aanbevelen aan vrienden en familie. Vaak benoemd werden het park van Brasschaat en Peerdsbos, het militair domein/Klein Schietveld, het Gunfire museum en de kinderboerderij, alsook meer generische antwoorden met betrekking tot wandelen, fietsen en horeca.

Op de vraag wat Brasschaat nog mist op het vlak van toerisme zijn de antwoorden minder eenduidig. Enkele vaker genoemde elementen zijn (meer) openbare toiletten, betere/veiligere fietspaden, meer parkeergelegenheden en mogelijk een camping/camperplek en meer horeca en winkels.